

PROIZVOĐAČKE ORGANIZACIJE

PREDNOSTI UDRUŽIVANJA

mr. sc. Nebojša Jerković

Sinj, 26.07.2024.

(SU)FINANCIRANO SREDSTVIMA EUROPSKE UNIE
EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ: EUROPA
ULAŽE U RURALNA PODRUČJA
Mjera Tehnička pomoć - Podmjera 20.2.
„Podrška za osnivanje i upravljanje Nacionalnom ruralnom mrežom”

**ZAJEDNICA
BRANITELJSKIH ZADRUGA**

 Nacionalna
mreža ZPP-a

(SU)FINANCIRANO SREDSTVIMA EUROPSKE UNIE
EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ: EUROPA
ULAŽE U RURALNA PODRUČJA
Mjera Tehnička pomoć - Podmjera 20.2.
„Podrška za osnivanje i upravljanje Nacionalnom ruralnom mrežom“

 Program
RURALNOG RAZVOJA

**ZAJEDNICA
BRANITELJSKIH ZADRUGA**

 Nacionalna
mreža ZPP-a

(SU)FINANCIRANO SREDSTVIMA EUROSKE UNIE
EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ: EUROPA
ULAŽE U RURALNA PODRUČJA
Mjera Tehnička pomoć - Podmjera 20.2.
„Podrška za osnivanje i upravljanje Nacionalnom ruralnom mrežom“

 Program
RURALNOG RAZVOJA

POLJOPRIVREDNE PERSPEKTIVE U RH

Kako ćemo to ostvariti?

Gdje smo?

Gdje želimo biti?

**ZAJEDNICA
BRANITELJSKIH ZADRUGA**

 Nacionalna
mreža ZPP-a

(SU)FINANCIRANO SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE
EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ: EUROPA
ULAŽE U RURALNA PODRUČJA
Mjera Tehnička pomoć - Podmjera 20.2.
„Podrška za osnivanje i upravljanje Nacionalnom ruralnom mrežom“

 Program
RURALNOG RAZVOJA

STANJE U POLJOPRIVREDI

- Problemi s kojima se poljoprivrednici u Hrvatskoj susreću u zadnjih nekoliko godina potiču sve veći broj njih na odustajanje od proizvodnje.
- sporo plaćanje od strane otkupljivača
- sve veći broj državih nameta
- rascjepkanost zemljišta
- nedovoljna informiranost...

STANJE U POLJOPRIVREDI II

- hrvatski poljoprivrednici imaju velike probleme na zahtjevnom europskom tržištu poljoprivrednih proizvoda, gdje se već odavno primjenjuju novi standardi proizvodnje i prodaje voća i povrća.
- domaća poljoprivreda, koja se unatoč pokušajima komercijalizacije nije uspjela nametnuti kao dohodovna djelatnost, poljoprivreda se u EU smatra poduzetništvom, a poljoprivrednik je **poduzetnik** koji svojim radom ostvaruje dobit.

Poljoprivreda RH u EU

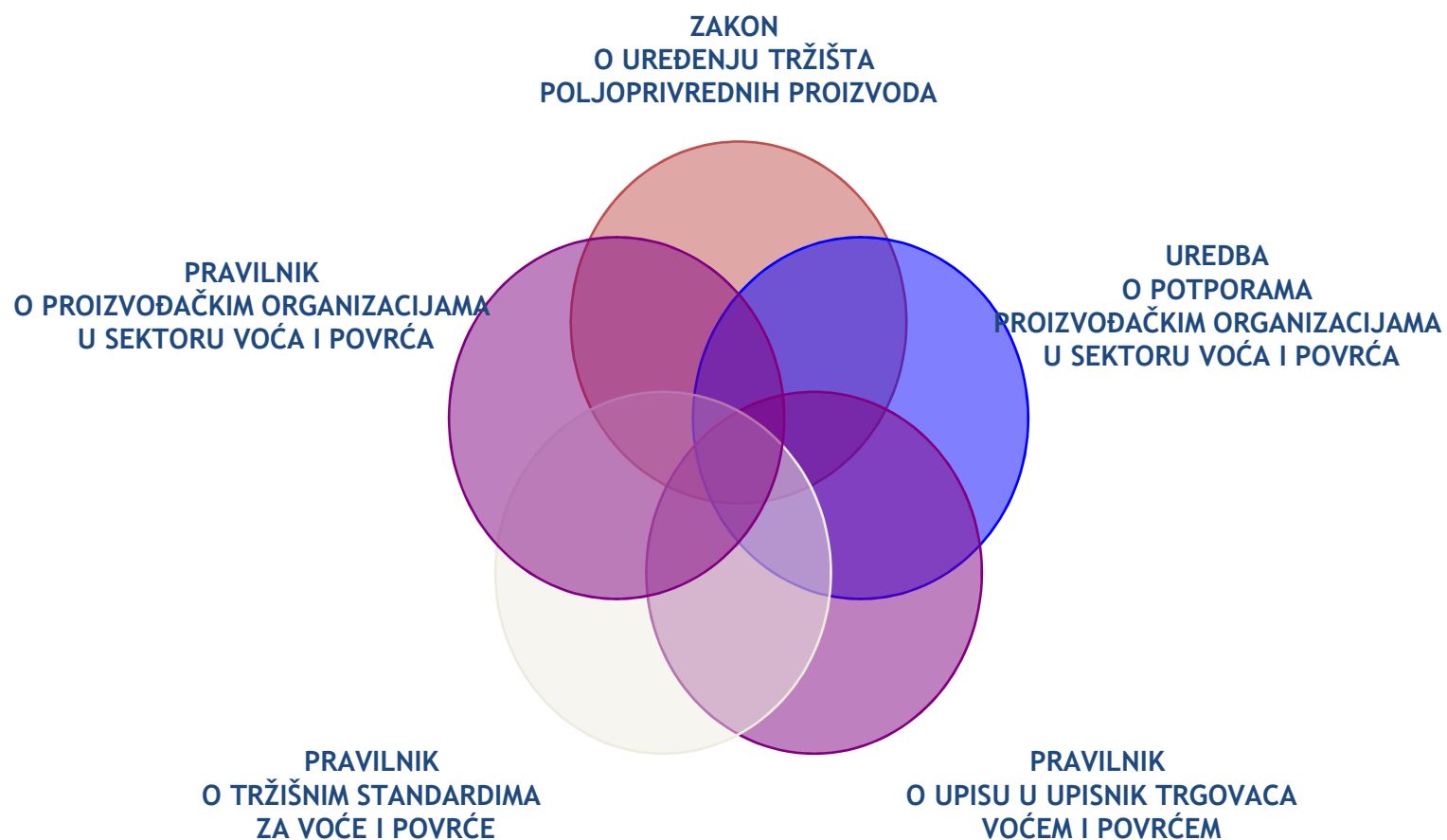
- pravni okvir koji EU nudi poljoprivrednicima ogleda se u vidu osnivanja **proizvođačkih organizacija**
- zadovoljavanjem kriterija i ispunjavanjem postavljenih ciljeva proizvođačkim organizacijama omogućeno je korištenje **bespovratnih sredstava** kako EU fondova tako i državnih potpora

(SU)FINANCIRANO SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE
EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ: EUROPA
ULAŽE U RURALNA PODRUČJA
Mjera Tehnička pomoć - Podmjera 20.2.
„Podrška za osnivanje i upravljanje Nacionalnom ruralnom mrežom“

PRAVNI OKVIR ZA UREĐENJE TRŽIŠTA VOĆEM I POVRĆEM

NADLEŽNA TJELA U REPUBLICI HRVATSKOJ

- MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE
- AGENCIJA ZA PLAĆANJA U POLJOPRIVREDI

ORGANIZACIJSKI OBLIK

- PROIZVOĐAČKA ORGANIZACIJA (26 priznati koje se vode u evidenciji MP, Zadnja je priznata 27.11.2023. u sektoru vina, Poljoprivredna zadruga Putniković – Dubrovačko neretvanska županija.

(SU)FINANCIRANO SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE
EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ: EUROPA
ULAŽE U RURALNA PODRUČJA
Mjera Tehnička pomoć - Podmjera 20.2.
„Podrška za osnivanje i upravljanje Nacionalnom ruralnom mrežom”

PROIZVOĐAČKE ORGANIZACIJE

- Proizvođačka organizacija je pravna osoba koja predstavlja osnovni oblik dobrovoljnog udruživanja proizvođača primarnog poljoprivrednog proizvoda nastala na inicijativu i kontrolirana od strane njezinih članova koji ravnopravno sudjeluju u donošenju odluka značajnih za rad i poslovanje.
- Pravni oblici na temelju kojih se može steći status proizvođačke organizacije su zadruga ili trgovačko društvo (društvo s ograničenom odgovornošću, dioničko društvo), a proizvođačka organizacija sastoji se od minimalno sedam (7) članova proizvođača, neovisno o sektoru u kojem se traži priznavanje.
- Jedna od najznačajnijih djelatnosti proizvođačke organizacije jest objedinjavanje ponude i stavljanje na tržište proizvoda vlastitih članova putem računa proizvođačke organizacije.

CILJEVI ORGANIZACIJE

Sa stanovišta proizvođača:

- koncentracija proizvodnje i stavljanje proizvoda svojih članova na tržište
- ostvarivanje prava na financijske potpore

Sa stanovišta društvene zajednice:

- prilagodba zajedničkoj polj. politici EU (CAP – ukidanje direktnih poticaja po proizvodu)
- uspostava zajedničkih organizacijskih tržišta (PG/PO) za pojedine proizvode grupe proizvoda

Pravna osnova i razlozi osnivanja

Pravilnik o proizvođačkim organizacijama i drugim oblicima udruženja proizvođača primarnih poljoprivrednih proizvoda ("Narodne novine" broj 56/24):

- <https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/poljoprivreda-173/poljoprivredna-politika/mjere-poljoprivredne-politike/trzisne-mjere/proizvodjacke-organizacije/upute-za-korisnike/5452>
- Tehnologija/ekologija;
- Usklađivanje proizvodnje sa zahtjevima tržišta;
- Koncentracija proizvoda i plasman na tržište;
- Optimalizacija troškova proizvodnje i stabilizacija proizvođačkih cijena;
- Povećanje kvalitete i komercijalne vrijednosti proizvoda;
- Osiguranje mjera sprečavanja i upravljanja krizom i dr.

Način osnivanja

- Pravni akt (Izrada i prijava)
- Izvadak iz Sudskog registra za djelatnost u sektoru za koji se traži priznavanje (ne stariji od 3 mjeseca od dana podnošenja Zahtjeva)
- Potvrda banke o žiro računu
- Preslika potpisnog kartona na kojem su evidentirani osnovni podaci o vlasniku računa i ovlaštenicima te deponirani njihovi potpisi (FINA)
- Dokaz da su članovi proizvođači upisani u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava/Upisnik poljoprivrednika i da obavljaju poljoprivrednu djelatnost
- Dokaz o vrijednosti utržive proizvodnje (računi, račun-otpremnice, otpremnice i otkupni blokovi) u referentnom razdoblju
- Plan rada proizvođačke organizacije
- Izjave o veličini vlastitog poljoprivrednog gospodarstva (Prilog II.) za sve članove proizvođače pravne osobe koja podnosi Zahtjev.

SADRŽAJ PLANA ORGANIZACIJE

- opis početnog stanja
- broj članova proizvođačke grupe
- cjeloviti podaci o članovima, proizvodnji svježeg voća i povrća, vrijednost utržene proizvodnje,
- stavljanje na tržište (npr. voće i povrće - 400.000,00 €)
- proizvodna infrastruktura, skladišna i logistička infrastruktura uključujući infrastrukturu koju posjeduju pojedinačni članovi proizvođačke grupe, ako će ju uporabiti sama proizvođačka grupa
- predloženi datum početka provedbe plana i njegovo trajanje
- aktivnosti koje treba provesti u svrhu postizanja priznavanja

Struktura i aktivnosti PO

U postupku priznavanja, i kako bi zadržala status, PO mora imati na raspolaganju: potrebne zaposlenike, infrastrukturu i opremu, te osigurati funkcioniranje PO u pogledu:

- poznavanja i prikupljanju podataka o proizvodnji svojih članova;
- sakupljanja, sortiranja, pakiranja i skladištenja proizvoda članova;
- komercijalnog i računovodstvenog upravljanja;
- centraliziranog knjigovodstva i sustava fakturiranja ;

Posebne pogodnosti PO

- korišćenje tehnologija proizvodnje voća i povrća i zbrinjavanja otpada na način prihvatljiv za okoliš, posebno u smislu zaštite kvalitete vode, tla i krajolika te očuvanja ili podupiranja bioraznolikosti;
- poticanje na nove projekte i tehnologije, te izgradnju preradbenih kapaciteta;
- visoki prinosi;
- bolja kvaliteta;
- jeftinija hrana za domaće stanovništvo ;
- te bolja konkurentnost na europskom tržištu;

Dominantni pravni oblik

Pravilnikom nije propisan obvezujući pravni oblik za PO ali je prevladavajuća praksa da se organiziraju kao:

- poljoprivredna zadruga ili
- društvo s ograničenom odgovornošću ili klasteri
- (mogu biti OPG-i, obrti, ...)

ovisno o visini i omjeru udjela članova, pravu odlučivanja, podjeli dobiti i drugim elementima koji su specifični za svaku organizaciju.

U Republici Hrvatskoj, prema podacima s kraja 2023. godine djeluju 26 priznate proizvođačke organizacije iz 8 sektora koje okupljaju skoro 1000 članova, od ukupnog broj PG koji se kreće oko 170.000.

Obveze proizvođačkih organizacija

Proizvođačke organizacije obvezne su dva puta godišnje i to najkasnije do 31. srpnja za prvo polugodište tekuće godine i najkasnije do 31. siječnja za drugo polugodište protekle godine te dodatno na zahtjev Ministarstva dostavljati ispravno popunjen PRILOG III - Notifikacijske obrasce 1. i 1. a uključujući ažurirane podatke s popisom i brojem članova, promjenama u članstvu, vrijednosti utržene proizvodnje i obujmu proizvodnje prema sektorima, odnosno proizvodima.

POTPORE PROIZVOĐAČKIM ORGANIZACIJAMA

za razdoblje od 2023. do 2027. godine planira nastaviti s istom razinom potpore te se za intervencije za uspostavu proizvođačkih grupa i organizacija planira ukupno izdvojiti 4,5 milijuna eura, odnosno 900.000 eura godišnje.

Zašto udruživanje ide sporo?

Problem zadruga je enigma i koliko god o tome govorili, otpor je velik i nerazuman. Mladi poljoprivrednici mi spominju seljačke radne zadruge i partizane, a istodobno su im puna usta “dobro organiziranih poljoprivrednika, potrošača” u Italiji, Austriji, Francuskoj...

Očito je da nismo došli do potrebne razine profesionalizacije poljoprivrede kako bi manji proizvođači shvatili da jedino u zadrugama imaju priliku opstati.

Italija i Austrija su uspješne poljoprivredne zemlje koje nemaju velike poljoprivredne posjede, prosječna veličina posjeda je nešto veća nego u Hrvatskoj, ali su poljoprivrednici udruženi u brojne dobro organizirane kooperative (zadruge) koje su priznate kao PO.

PROBLEMI RADA U PROIZVOĐAČKIM ORGANIZACIJAMA

Najznačajniji uzroci za slab odaziv udruživanju u PO. Naime, proizvođači nerado daju svoje podatke o vrijednosti utržive proizvodnje. Osim slabog praćenja svojih poslovnih rezultata radi se i o podacima koji su vezani uz njihove porezne obveze, a poznato je da je jako mali dio proizvođača uopće u bilo kojem sustavu plaćanja poreza, a što bi realnim iskazivanjem njihovih prihoda od prodaje moglo promijeniti.

Pravna procedura također je prisutna i odražava se na raspoloženje poljoprivrednika koji se žele udružiti. Oni moraju donijeti odluku o organizacijskom obliku koji je za njih optimalan. Da li da se osniva zadruga ili d.o.o. odnosno možda čak i d.d. Za sada prevladavaju razlozi da se većina proizvođača koji se udružuju radi priznavanja PO kao organizacijski oblik biraju Zadrugu. No, imamo i slučajeve da je to d.o.o.

Podaci pokazuju da udruživanje primarnih poljoprivrednih proizvođača u proizvođačke organizacije i dalje ide sporo. Ono prednjači u sektoru voća i povrća u kojem su trenutno priznato šest PO

Svrha/ciljevi organiziranja

Trenutno stanje:

- nedovoljno izgrađena infrastruktura;
- nedovoljni skladišni kapaciteti;
- visoka cijena proizvodnje;
- iznimno slaba organiziranost proizvođača;

Svrha/ciljevi organiziranja

INTERES PROIZVOĐAČA

- zajednički tržišni nastup;
- unapređenje proizvodnje;
- olakšalo plasiranje proizvoda na tržište;
- pravo na financijske potpore;
- bolji pristup informacijama;
- bolji otkupni uvjeti;

Svrha/ciljevi organiziranja

INTERES DRUŠTVENE ZAJEDNICE

- primjena tehnika proizvodnje koje su prihvatljive za zdravlje ljudi i životinja;
- održivi razvoj i svekolika zaštita okoliša;
- izgradnja infrastrukture;
- kvalitetniji proizvodi;
- prilagodba zajedničkoj poljoprivrednoj politici EU;

Izgledi za budućnost

- nužna profesionalizacija domaće poljoprivrede;
- edukacija i integracija poljoprivrednika;
- podrška državne i lokalne politike, koja je izostala

Postoje opravdani strahovi hrvatskih poljoprivrednika, koji se pribojavaju da neće moći naći svoje mjesto na europskom tržištu. Uspješnost rada proizvođačke organizacije i njena opstojnost ovise prije svega o stupanju integracije i podizanje međusobnog povjerenja među članovima.

PO iskorištava potencijale ekološke poljoprivrede i obavlja promicanje takvog načina proizvodnje kao i oznake izvornosti, kvalitete i zemljopisnog podrijetla.

Hvala na pažnji!

(SU)FINANCIRANO SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE
EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ: EUROPA
ULAŽE U RURALNA PODRUČJA
Mjera Tehnička pomoć - Podmjera 20.2.
„Podrška za osnivanje i upravljanje Nacionalnom ruralnom mrežom”

